

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

«Затверджую»

заступник директора
з науково-педагогічної та
навчально-методичної роботи

 Т. М. Марченко

«29» серпня 2023 року

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(ВИРОБНИЧОЇ) В ЗАКДАДАХ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Українська мова і література
Додаткова спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія

Програма педагогічної практики (виробничої) у закладах освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми здобуття за спеціальністю 014 Середня освіта, предметною спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньо-професійної програми **Середня освіта (Українська мова і література). Психологія** укладена відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми, затвердженої вченою радою Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2023 року.

Укладачі:

Несторук Н.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики викладання;

Радіонова Т.М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології;

Скляр І.О. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології;

Програма затверджена на засідання кафедри української філології
Протокол № 11 від «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри доц. Т.М. Радіонова

Програма затверджена на засідання кафедри педагогіки та методики викладання
Протокол № 11 від «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри доц. Л.В. Кокоріна

Схвалено Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ ДДПУ
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова проф. Т. М. Марченко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
1. Вимоги до професійної компетентності магістранта-практиканта	6
2. Організація практики.....	10
3. Зміст виробничої педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти	11
4. Підведення підсумків педагогічної практики.....	14
4.1. Критерії оцінювання результатів практики	15
4.1.1. Методика навчання української мови і літератури.....	15
4.1.2. Педагогіка та методика викладання іноземної мови.....	18
4.1.3. Критерії оцінювання виховного заходу	25
5. Розподіл балів, які отримують магістри	29
6. Список рекомендованої методичної літератури.....	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма виробничої педагогічної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньо-професійної програми **Середня освіта (Українська мова і література). Психологія** укладена відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми, затвердженої вченою радою Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» **26 січня 2022 р.**, а також програм навчальних дисциплін «Освітні технології профільної середньої школи», «Методика навчання української мови (профільний рівень)», «Методика викладання української літератури (профільний рівень)».

Педагогічна практика є найважливішою складовою частиною підготовки здобувача вишу до майбутньої професійної діяльності, закріпленням знань і умінь, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення педагогічних, філологічних та літературознавчих дисциплін; утвердженням себе в обраній професії; розвитком загальнолюдських особистісних якостей майбутнього педагога. Це комплексний процес, у якому магістранти виконують усі види діяльності, які визначаються їх предметною спеціальністю.

Головною **метою** педагогічної практики є професійний розвиток особистості майбутнього вчителя, а також поєднання педагогічної теорії з практичною педагогічною діяльністю, формування професійно-педагогічної компетентності на завершальному етапі другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література). Психологія.

Мета та основні завдання педагогічної практики полягають у тому, щоб поглибити зв'язок теоретичних знань з реальним педагогічним процесом, використовувати їх для розв'язання конкретних навчальних і виховних завдань, формувати у магістрантів психологічну готовність до роботи в закладі загальної середньої освіти, виробити у майбутніх викладачів уміння і навички практичної діяльності, потреби у безперервній педагогічній самоосвіті; допомогти здобувачам оволодіти сучасними методами і формами педагогічної діяльності, новими прогресивними технологіями навчання; формувати дослідницький підхід до навчально-виховної діяльності, гнучкість магістранта в адаптації до нового соціального середовища.

Виробнича практика сприяє розв'язанню таких **завдань** у формуванні професіоналізму магістранта:

- виховувати інтерес до професійної педагогічної діяльності з фаху;
- сформувати цілісну наукову картину педагогічної діяльності;
- сформувати нове педагогічне мислення (здатність до діалогічного спілкування та розуміння нової особистісно орієнтованої освітньої парадигми);
- сформувати навички цілепокладання у педагогічному процесі, його планування та реалізації;

- розвинути потребу в самоосвіті й удосконаленні професійних знань та умінь;
- сформуванню досвід творчого ставлення до професії вчителя, до розв'язання професійних завдань освіти; формувати професійно значущі якості особистості вчителя;
- ознайомлення з особливостями планування навчальної та виховної роботи з учнями й аналіз наслідків власної діяльності;
- вироблення вмінь організації основних форм навчання у закладах вищої освіти, застосування традиційних і сучасних інноваційних технологій і методик навчання;
- формування вмінь професійного та педагогічного спілкування з аудиторією;
- ознайомлення з системою управління закладом освіти, основними принципами організації ефективної діяльності освітньої установи, а також формами і методами взаємодії керівника з колективом;
- проведення наукових досліджень з проблем сучасної філологічної та методичної науки.

Програма практики дає повне уявлення про завдання, що мають бути реалізовані під час практики, про зміст та критерії оцінки діяльності практикантів.

1. ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАКТИКАНТА

Педагогічна практика – багатосторонній, комплексний процес із формування у здобувачів вищої освіти творчого підходу до професійно-педагогічної діяльності. У процесі педагогічної практики магістранти реалізують компетентності, яких вони набули під час вивчення спеціальних і педагогічних дисциплін.

Зміст педагогічної практики у закладах профільної середньої освіти полягає в тому, щоб практикант:

- ознайомився з умовами функціонування закладу освіти; зі статутом закладу освіти, з планами навчальної та виховної роботи; з умовами праці та правилами внутрішнього розпорядку закладу; навчитися встановлювати ділові контакти з колегами по роботі;
- розширив і поглибив науково-теоретичні знання з педагогіки, психології, методики викладання фахових дисциплін у процесі реалізації освітньої діяльності у закладі профільної середньої освіти;
- навчився: досліджувати рівні розвитку груп, соціальних і природних умов для організації розвиваючої життєдіяльності та змістовного дозвілля молоді; висувати єдині педагогічні вимоги до всіх здобувачів; встановлювати педагогічно правильні стосунки в колективі;
- засвоїв інноваційні соціально-педагогічні технології організації освітнього процесу;
- набув досвіду планування навчальних занять у закладах профільної середньої освіти, а також практики їх проведення, тайм-менеджменту викладача;
- виробив уміння і навички самостійної роботи з навчально-методичними матеріалами в процесі підготовки навчальних занять;
- навчився педагогічно доцільно застосовувати методи і прийоми навчання та виховання здобувачів; розвинув уміння вибирати найбільш ефективні методи і прийоми колективної та індивідуальної роботи;
- розвивав творчі здібності при організації і проведенні різних видів занять у закладах профільної середньої освіти;
- виявляв сформоване відповідальне ставлення до здійснення педагогічної діяльності;
- удосконалював власну педагогічну майстерність: ведення психолого-педагогічного щоденника, оволодіння методиками і технологіями особистісної та колективної творчої діяльності, оволодіння сучасними навчальними технологіями, зокрема інтерактивними та інформаційними;
- навчився самоаналізу власної діяльності і відображав це у педагогічному щоденнику, у звіті студента-практиканта;
- засвоїв особливості організації роботи закладу освіти;
- набув досвіду використання ефективних форм взаємодії в педагогічному колективі.

Кінцевим результатом педагогічної практики є розвиток професійної компетентності майбутнього вчителя, його загальнолюдських і професійних рис і якостей, удосконалення комунікативної компетентності.

Педагогічна практика сприяє розвитку у магістрантів таких **компетентностей:**

Інтегральної :

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти та психології, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальних:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК 3. Здатність діяти відповідально і свідомо, на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність виявляти професійні проблеми, знаходити рішення і брати відповідальність за їх реалізацію.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, ефективної комунікативної діяльності, роботи в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність застосовувати м'які навички (soft skills) у професійній діяльності.

ЗК 8. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній та науковій діяльності.

ЗК 9. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних принципів та норм, мультикультурності, недискримінаційного підходу в освіті.

ЗК 11. Здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати й систематизувати.

ЗК 12. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальних:

СК 1. Здатність самостійно опановувати нові знання за спеціальністю, оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 2. Вільне володіння категоріально-понятійним інструментарієм у галузі філологічної, методичної та психологічної науки для використання у професійній діяльності.

СК 3. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в практиці навчання української мови і літератури в закладах освіти; критично осмислювати й доцільно застосовувати сучасні інтерактивні методики й освітні технології навчання української мови і літератури; створювати навчально-методичне забезпечення з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду задля якісної організації освітнього процесу в старшій (профільній) школі.

СК 4. Володіння основами планування, цілепокладання, об'єктивного контролю та моніторингу успішності процесу навчання учнів старшої (профільної) школи із

пошуком ефективних шляхів їх мотивації до саморозвитку, самовизначення, зацікавленості та усвідомленого ставлення до навчання.

СК 5. Уміння організовувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток учнів або студентів; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори).

СК 6. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

СК 9. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), сприймати літературу як невід'ємну частину світової художньої культури та розуміти її як мистецтво слова, уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

СК 10. Здатність виконувати різні види лінгвістичного, літературознавчого аналізу, здатність до опанування технології роботи з фаховим текстом.

СК 11. Здатність виконувати науково-дослідницькі проекти з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

СК 12. Здатність використовувати знання з іноземної мови для здійснення професійної діяльності.

СК 13. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК 14. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

У процесі та результати здійснення педагогічної практики здобувачі повинні досягти таких **результатів навчання**:

ПРН 1. Здійснювати самостійний пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації та професійно важливих знань із різних джерел

ПРН 2. Пропонувати креативні рішення на основі систематизації знань предметної області, використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях, зокрема, під час лінгвістичних та літературознавчих аналізів текстів, творчих письмових робіт, практичної діяльності тощо.

ПРН 3. Застосовувати знання про сучасні інформаційні технології, медіаосвіту і медіаграмотність у професійній діяльності; розв'язувати завдання, пов'язані з обробкою інформації; демонструвати здатність успішно продовжувати освіту впродж усього життя.

ПРН 4. Уміти планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі, дотримуючись правил професійної етики та академічної доброчесності

- ПРН 5.** Генерувати нові ідеї для вирішення практичних професійних завдань, зокрема в міждисциплінарних галузях, володіти комп'ютерною та інформаційною культурою
- ПРН 6.** Уміти планувати освітній процес, прогнозувати його основні показники на основі сучасних теоретичних та методичних знань у галузі педагогіки
- ПРН 7.** Ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики та літературознавства
- ПРН 8.** Здійснювати аналіз та синтез різних ідей, поглядів, наукових явищ у їхньому взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами, вміти моделювати, організовувати та оцінювати освітній процес освіти відповідно до потреб роботодавця
- ПРН 9.** Проводити аналогії між класичними і новітніми педагогічними технологіями навчання української мови і викладання української літератури, використовувати інноваційні технології в освітньому процесі, розробляти навчальні заняття відповідно до обраної технології, підходу чи методу навчання у власній викладацько-пошуковій діяльності, зокрема профільній та інклюзивній освіті.
- ПРН 10.** Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення
- ПРН 11.** Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії в професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня, спираючись на загальнолюдські цінності та норми закону
- ПРН 12.** Володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті
- ПРН 13.** Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні
- ПРН 14.** Упевнено володіти іноземною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного і наукового спілкування
- ПРН 15.** Моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання української мови і літератури в закладах освіти, використовуючи здоров'язбережувальні методики і технології та на основі екологічної свідомості

У процесі педагогічної практики, крім названих завдань, у здобувачів повинен сформуватися комплекс психолого-педагогічних умінь.

1. Конструктивні уміння:

- визначати конкретні навчально-виховні завдання з урахуванням вікових психолого-фізіологічних та індивідуальних особливостей здобувачів освіти і соціально-психологічних особливостей колективу;
- аналізувати і планувати освітній процес в дидактичних, психологічних аспектах;

- обґрунтовано вибирати ефективні форми, засоби і методи навчання та виховання, визначати рівень вихованості та розвитку студентів;
- здійснювати колективну й індивідуальну освітню роботу в студентському колективі;
- здійснювати самоаналіз, самооцінку і коригування власної діяльності;
- обґрунтовано відбирати, конструювати і застосовувати різні методи, прийоми і форми організації освіти адекватно поставленим завданням, виявляти причини невідповідності результатам;
- складати конспекти уроків, проектувати ситуації, проводити методичний аналіз педагогічної діяльності.

2. Комунікативні вміння:

- використовувати різноманітні форми і методи педагогічного спілкування зі здобувачами освіти та колегами в різних життєвих ситуаціях;
- будувати ділові та особисті стосунки з усіма особами, що беруть участь в освітньому процесі;
- вміти висловлювати і обґрунтовувати свою позицію;
- вміти мотивувати поведінку і діяльність;
- володіти емоціями і почуттями;
- вміти будувати міжособистісні стосунки, великих і малих груп.

3. Організаторські вміння:

- організувати освітній процес здобувачів, сприяти їхньому згуртуванню;
- організувати навчальну роботу з молоддю та колективом загалом.

4. Дослідницькі вміння:

- вивчати особистість і колектив загалом з метою діагностики і проектування їхнього розвитку та виховання на основі антропологічного підходу;
- вивчати передовий педагогічний досвід: нові педагогічні системи, нові форми освітньої роботи, сучасні технології навчання і виховання, альтернативні, варіативні та авторські програми і підручники;
- вивчати психологічні аспекти освітньої діяльності;
- збирати матеріали за темою випускної або магістерської роботи, накопичення емпіричного матеріалу;
- аналізувати науково-методичну і навчальну літературу з метою її використання у своїй професійній діяльності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Проходження педагогічної практики у закладах профільної середньої освіти відбувається згідно з навчальним планом за регламентом організації освітнього процесу в Горлівському інституті іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» й оформлюється наказом по ЗВО.

До початку практики проводиться настановна конференція, у ході якої магістранти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Педагогічну практику здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти проходять на підставі укладених угод із закладами профільної середньої освіти. Здобувач повинен своєчасно прибути до місця проходження практики.

Режим роботи магістрантів під час практики визначається відповідно до правил внутрішнього розпорядку бази практики.

У **перший день** педагогічної практики проводиться зустріч здобувачів-практикантів з представниками адміністрації закладу освіти. Представник адміністрації знайомить практикантів з їхніми обов'язками, проводить інструктаж, дає рекомендації, відповідає на запитання, розподіляє їх по робочих місцях.

Після проходження виробничої педагогічної практики магістранти повинні здати факультетському керівникові таку **документацію**:

1. Звіт про проходження педагогічної практики.
2. Результати виконання практичних та індивідуальних дослідницьких завдань.

Протягом педагогічної практики здобувачі ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання, у тому числі й спостереження для виконання індивідуального дослідницького завдання тощо. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час виробничої педагогічної практики роботу.

Після завершення практики здобувач подає пакет документації, оформлений згідно з вимогами відповідних кафедр керівникові педагогічної практики. Після подачі документації переписувати або вносити корективи в документацію не дозволяється.

Захист педпрактики проводиться у визначені регламентом організації освітнього процесу терміни за графіком, узгодженим із зайнятістю методистів в освітньому процесі, та з відповідними деканатами.

Результати захисту педагогічної практики фіксуються в залікових відомостях та в залікових книжках.

3. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Перед початком педпрактики проводиться настановна конференція студентів за участю методистів кафедри, а по закінченні – підсумкова.

Перший тиждень практики відводиться на ознайомлення студентів-практикантів зі школою, класом та організацією виховної роботи. Практикант відвідує уроки всіх учителів у закріпленому класі, а також усі види позакласної роботи, бере участь в аналізі уроків зі спеціальності, складає індивідуальний план роботи на весь період практики.

За період проходження практики студент повинен провести не менше 5 уроків, 2 з них – на оцінку (залікових).

Програмою з української мови для старшої школи передбачено поглиблення мовної і мовленнєвої компетенцій учнів 10-11 класів, зокрема узагальнення, систематизацію знань і вмінь зі стилістики мови й мовлення, культури мовлення, розвиток і вдосконалення комунікативних, оргдіяльнісних правописних умінь і навичок. Звідси закономірним постає проведення нетрадиційних для шкільної практики типів уроків, як урок-лекція, урок-семінар, урок-дослідження, урок-практикум тощо.

До кожного уроку студент повинен укласти розгорнутий конспект, який перевіряється учителем з фаху напередодні проведення студентом уроку (консультації щодо написання конспекту уроку надає як шкільний учитель-методист, так і викладач-методист інституту). За відсутності конспекту уроку студент-практикант не допускається до проведення заняття.

2.2. Етапи проведення педагогічної практики

Педагогічна практика студентів включає такі етапи:

Етапи практики	Модулі
- підготовчий - початковий	1. Змістовий модуль « <i>Теоретичний рівень підготовки</i> »
- проведення практики (основний етап)	2. Змістовий модуль « <i>Практичний рівень підготовки</i> »
- підсумки практики (заключний етап)	3. Змістовий модуль « <i>Оформлення документації</i> »
- захист педпрактики	4. Заліковий модуль

1. Змістовий модуль «*Теоретичний рівень підготовки*»

Підготовка до проведення педагогічної практики розпочинається на лекційних та практичних заняттях. Значне місце у фаховій підготовці студентів-практикантів належить курсу методики навчання української мови і літератури, який охоплює широке коло питань психологічних та педагогічних основ навчання предмету. Глибокі знання методики дають можливість пізнати студентам дидактичні принципи науковості й доступності вивчуваного матеріалу, систематичності й послідовності в навчанні, зв'язку теорії з практикою, свідомості й активності, наочності, наступності й перспективності та міцності засвоєння знань. Ці знання дають можливість простежити взаємозв'язок і взаємозумовленість мовних явищ, виявити закономірності у розвитку мови та з'ясувати причини відхилень, викликані позалінгвістичними факторами.

Важливим етапом у підготовці студентів до педпрактики є вивчення й аналіз підручників з предмета для 10-11 класів загальноосвітньої школи та методично-дидактичної літератури з основного фаху, а також огляд статей у журналах «Дивослово», «Українська мова і література в школі», «Рідна школа»; «Мовознавство», «Рідні джерела» тощо.

Під час педагогічної практики студенти повинні усвідомити, що урок є основною формою організації освітнього процесу; з'ясувати значення типології уроків у системі занять, вивчити структурні елементи уроку, самостійно укласти конспекти уроків різних типів; навчитися добирати дидактичний матеріал та урізноманітнювати види вправ.

На початковому етапі педагогічної практики, що триває один тиждень студент-практикант здійснює таку діяльність:

- бере участь у настановній конференції, на якій з'ясовується мета, завдання педпрактики;
- проходить інструктаж щодо дотримання правил охорони праці та протипожежної безпеки;
- знайомиться з класом, вивчає робочі плани з фахової дисципліни, класний журнал, розклад уроків та інші документи;
- обирає тему дослідження, визначає індивідуальні завдання залежно від проблеми, над якою працює педагогічний колектив школи;
- знайомиться з додатковою літературою, яку повинен опрацювати за час практики, із змістом і формою звітності;
- укладає індивідуальний план роботи практики;
- відвідує уроки вчителів, позакласні заходи, бере участь в їх аналізі, фіксуючи свої спостереження у щоденнику;
- укладає тематичний план пробних та залікових уроків;
- укладає план позакласної роботи з української мови.

Протягом перших п'яти днів педпрактики студент-практикант укладає загальний розклад:

- а) уроків, які буде проводити;
- б) методико-педагогічних семінарів із зазначенням їх тематики;
- в) позакласних заходів;
- д) одного дня на тиждень для самостійної роботи студента за умови, якщо

школа працює за шестиденним робочим тижнем;

є) проведення студентом наукового дослідження із зазначенням тематики.

2. Змістовий модуль «Практичний рівень підготовки»

На основному етапі виробничої практики практикант здійснює таку діяльність:

1. Студента допускають до проведення уроків тільки за наявності у нього конспекта уроку, погодженого з учителем-словесником та методистом.

2. За час виробничої практики студент готує та проводить на належному методичному та науковому рівні заплановану кількість *залікових уроків*.

Для цього необхідно:

а) ознайомитися з рекомендаціями науково-методичної літератури;

б) продумати всі етапи уроку, обравши найбільш ефективні й доцільні форми, методи та прийоми роботи;

в) підготувати необхідні наочні посібники, роздатковий дидактичний матеріал;

г) написати розгорнутий конспект уроку, погодивши його з учителем та методистом.

3. Здобувач відвідує уроки та бере участь в їхньому аналізі.

4. Проводить профорієнтаційні заходи з метою аналізу й збудження інтересу старшокласників до професії педагога.

5. Студент проводить дослідницьку роботу за визначеною темою дослідження.

Для цього необхідно:

а) систематично відвідувати засідання педагогічної ради школи;

б) брати участь у роботі методоб'єднань учителів за спеціальністю;

в) спостерігати й вивчати передовий педагогічний досвід навчально-виховної роботи вчителів, творчо використовувати його у своїй роботі;

г) постійно вдосконалювати свою педагогічну майстерність як учителя-словесника шляхом опрацювання науково-методичної літератури.

Конкретно тема наукового дослідження визначається спільно з методистом. Під час практики студент збирає й аналізує фактичний матеріал з досліджуваної проблеми, узагальнює, осмислює його, теоретично обґрунтовує і формулює конкретні висновки, пропозиції.

б. Студенти виконують функції помічника класною керівника в закріпленому класі:

а) систематично слідкують за успішністю учнів, відвідуванням ними уроків, перевіряють щоденники;

б) беруть участь у проведенні класних батьківських зборів;

в) вивчають умови виховання учнів, відвідують їх удома;

г) проводять індивідуальні бесіди з учнями, надають допомогу батькам психолого-педагогічними порадами;

д) виступають перед батьками з доповіддю на одну з психолого-педагогічних тем;

є) беруть участь у нарадах класних керівників, засіданнях педрад.

Під час практики студент-практикант повинен:

- дати учням певне коло знань для набуття відповідних умінь та навичок;
- навчати школярів користуватися виражальними засобами української мови;
- забезпечити засвоєння учнями орфоепічних, граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм української мови;
- формувати в учнів навички усного (діалогічного) та писемного (монологічного) мовлення;
- виробляти міцні орфографічні та пунктуаційні навички;
- розвивати творче мислення учнів та формувати вміння самостійно поповнювати свої знання з предметів й удосконалювати культуру мовлення.

3. Змістовий модуль «Оформлення документації»

На заключному етапі виробничої практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики
2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практики для перевірки та оцінювання.
3. Звітує про результати проведеної роботи.
4. Бере участь у підсумкових заходах з педагогічної практики, засіданнях «круглого столу», науково-практичній конференції.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Після завершення практики здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти обробляє зібраний матеріал і складає **звіт** державною мовою (відповідно до зразка, розробленого кафедрою), до якого додає:

1. Відомості про оцінку його практичної педагогічної діяльності за підсумками практики, яка надана керівництвом бази практики (ЗВО).
2. Розгорнутий план-конспект заняття з української мови.
3. Розгорнутий план-конспект заняття з української літератури.
4. Есе «Як втримати баланс між науковістю та розважальністю у викладанні іноземної мови в профільному класі засобами дистанційних технологій»;
5. Методична розробка залікового виховного заходу з фахової дисципліни з його самоаналізом.

Захист результатів практики

Захист результатів педагогічної практики проводиться у визначені Регламентом організації освітнього процесу в інституті на навчальний рік терміни, за графіком, узгодженим розпорядженням по деканату.

Захист відбувається перед комісією, чий склад затверджується завідувачем кафедри та узгоджується розпорядженням по деканату.

Захист відбувається у формі співбесіди здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти з членами комісії. Кожний практикант індивідуально презентує результати педпрактики впродовж 3-5 хвилин, його завдання полягає в тому, щоб продемонструвати комісії своє **професійне зростання** (що нового дізнався, чого

навчився, чи переконався у правильності вибору обраної спеціальності, чи змінилося ставлення здобувача до викладацької діяльності, що спромігся зробити під час практики, з якими труднощами зустрівся тощо). Під час виступу здобувач може користуватися додатковим матеріалом – робочі записи, зроблені під час практики, додаткові матеріали (комп'ютерна презентація в Power Point, постер, плакат), продемонструвати роздатковий дидактичний матеріал, виготовлений власноруч тощо. Магістрант має аргументувати свої твердження, наводити приклади з власного педагогічного досвіду.

Після виступів здобувачів науковий керівник педагогічної практики знайомить їх з типовими помилками, наголошує, на що варто звернути увагу, щоб запобігти помилок під час професійно-педагогічної діяльності. Комісія (у відсутності здобувачів) радиться, визначаючи оцінки, потім практикантів запрошують для оголошення оцінок, які вписують у відомості та в залікові книжки.

Здобувач, який не виконав програму практики з поважних причин, має право на повторне її проходження.

Здобувачеві, який не здав звітну документацію про проходження її практики, не виконав програму практики без поважних причин, або отримав на захисті незадовільну оцінку, може бути надано право:

- перездачі практики за встановленою процедурою;
- проходження практики повторно за встановленою процедурою.

Здобувач, який отримав негативну оцінку під час захисту практики перед комісією, відрховується із закладу вищої освіти.

4.1. Критерії оцінювання результатів практики

Головним критерієм ефективності педагогічної практики виступає **професійний розвиток особистості майбутнього вчителя**, показниками чого слід вважати комплекс компетентностей, які має опанувати здобувач вищої освіти під час практики: спеціалізовано-професійних, загально-професійних, інструментальних, загальнонаукових, соціально-особистісних та психолого-педагогічних умінь (конструктивних, комунікативних, організаційних, дослідницьких). Рівень сформованості означених вище компетентностей виявляється в:

- 1) якості ведення щоденника педагогічних спостережень;
- 2) якості виконання планів-конспектів занять з української мови та літератури, циклу педагогічних та літературознавчих дисциплін;
- 3) якості виконання індивідуального дослідницького завдання з педагогічного менеджменту;
- 4) якості підготовки звіту за підсумками педагогічної практики;
- 5) якості захисту студентом результатів педагогічної практики.

4.1.1. Методика навчання української мови і літератури

100 балів (оцінка «відмінно») – А – ставиться, якщо:

- практикант виявляє творчий підхід до планування уроків; самостійність та креативність у визначенні мети, структури заняття; вдало обирає або створює дидактичний матеріал, використовує ТЗН, новітні технології; здійснює на уроці індивідуальний та особистісно зорієнтований підхід до учнів;
- під час захисту педпрактики виявляє міцні теоретичні знання із суміжних дисциплін, обізнаність з передовим педагогічним досвідом, щире зацікавлення у майбутній професійній діяльності.

95 балів (оцінка «відмінно») – А – ставиться, якщо:

- практикант уміло планує свою діяльність, методично правильно визначає мету, завдання, тип уроків; правильно і доречно застосовує ТЗН, новітні методи і прийоми; уміє активізувати навчання учнів, але не виявляє творчої ініціативи у проведенні уроків, частіше використовуючи методичні здобутки інших (розробки уроків, дидактичний матеріал тощо);
- захист педпрактики впевнений, з глибоким аналізом власної діяльності.

90 балів (оцінка «відмінно») – А – ставиться, якщо:

- практикант уміє планувати свою роботу, правильно визначає тип, мету уроку; доцільно структурує урок, використовує розвивальні методи і прийоми навчання з урахуванням індивідуального підходу до учнів. Але конспекти уроків свідчать про деякі недоліки в роботі (не розраховано часові межі уроку, відсутність наочності при її потребі, незначні відхилення від завдань уроку тощо);
- захист практики проходить на належному рівні; студент усвідомлює свої помилки.

85 балів (оцінка «добре») – В – ставиться, якщо:

- практикант демонструє стійкі уміння й навички у плануванні й здійсненні власної педагогічної діяльності. Правильно визначає тип, мету, завдання уроку, доцільно структурує його; використовує розвивальні методи, прийоми, засоби навчання; здійснює індивідуальний підхід до учнів. При цьому студент мало ініціативний, рідко виявляє творчий підхід до проведення уроків; у документації трапляються незначні помилки як методичного, так і методичного плану;
- на захисті виявляє загальну методичну обізнаність, уміє аналізувати й оцінювати власну діяльність.

80 балів (оцінка «добре») – С – ставиться, якщо:

- практикант виявляє міцні методичні уміння і навички в організації власної діяльності: правильно визначає тип, мету, структуру уроку; доцільно застосовує ілюстративний і дидактичний матеріал; уміє активізувати й зацікавити учнів. Але в документації є помилки, що свідчать про недостатній рівень професійної компетенції (поверхове знання сучасних методичних досягнень, безініціативність, відсутність креативного підходу до проведення уроку в цілому або окремих його фрагментів; недоліки в оформленні документів тощо);
- захист практики аргументований, впевнений. Студент усвідомлює власні помилки та їхні причини.

75 балів (оцінка «добре») – С – ставиться, якщо:

- практикант демонструє міцні методичні й загально професійні уміння та навички: правильно визначає тип, мету, структуру уроку; доцільно застосовує ТЗН і додатковий матеріал, прагне активізувати навчальну діяльність учнів. Але в документації наявні помилки мовного, технічного і (чи) методичного характеру, як-от: поверховий звіт,

самоаналіз проведених уроків, невідповідність окремих методів віковим особливостям учнів, відсутність індивідуальної роботи зі школярами, мовні огріхи тощо;

- під час захисту педпрактики студент виявляє уміння аналізувати, аргументувати свою діяльність.

70 балів (оцінка «задовільно») – D – ставиться, якщо:

- практикант виявляє достатній рівень методичної обізнаності: правильно визначає тип, мету уроку, але допускає деякі помилки у структурі уроку (зміщені, не виправдано скорочені або розтягнені етапи заняття). Використовує переважно традиційні методи і прийоми; додатковий дидактичний матеріал розвивального характеру залучається рідко. Практикант не виявляє ініціативи і творчого підходу до своєї роботи. ТЗН, наочність не використовується або використовується рідко;
- студент під час захисту потребує допомоги в аналізі власної діяльності.

65 балів (оцінка «задовільно») – D – ставиться, якщо:

- практикант обізнаний з основними методичними вимогами до уроку у старшій школі. Самостійно визначає тип, мету і завдання уроку; дотримується вимог щодо структури заняття. Але застосовує переважно репродуктивні методи і прийоми. Не простежується креативність учителя у доборі засобів і форм навчання. Відсутній індивідуальний підхід до учнів. Трапляються суттєві помилки методичного характеру (не повністю висвітлена тема уроку, не реалізовані зазначені цілі заняття, завдання одноманітні за змістом і формою);
- захист практики невпевнений; здобувач не в змозі самостійно глибоко аналізувати власну і спостережувальну діяльність.

60 балів (оцінка «задовільно») – E – ставиться, якщо:

- практикант в основному орієнтується у методиці викладання української мови у старших класах, але потребує допомоги у правильному і повному визначенні мети уроку, його типу, цілей. Структурні етапи уроку потребують удосконалення (розширення, модернізації, узагальнення); на уроках переважає колективна робота. Здобувач не виявляє творчої ініціативи у підвищенні ефективності заняття;
- документація здається невчасно або містить технічні чи методичні помилки. На захисті студент виявляє пасивність, невміння глибоко аналізувати власну діяльність.

55 балів (оцінка «незадовільно») – FX – ставиться, якщо:

- практикант потребує суттєвої допомоги у визначенні типу, мети уроку, слабо орієнтується у структурі уроку певного типу, допускає грубі методичні помилки (не розрізняє етапів уроків, недоцільно обирає методи і прийоми, етапи уроку зміщені та ін.);
- здобувач не усвідомлює особливостей сучасних технологій мовного навчання, виявляє інертність, відсутність дослідницьких умінь і навичок;
- документація здається невчасно або містить технічні чи методичні помилки. На захисті студент виявляє пасивність, невміння глибоко аналізувати власну діяльність.

35 балів (оцінка «незадовільно») – FX – ставиться, якщо:

- практикант не може самостійно визначити тип, мету уроку, методичні вимоги до занять у старшій школі;
- структура і зміст уроку не відповідають його темі і меті;
- здобувач не знає ні традиційний, ні сучасних методів навчання і не бачить їхнього місця в уроці;

- документація здається невчасно й не в повному обсязі;
- на захисті педпрактики студент не виявляє методичних умінь і навичок, не здатний аналізувати свою і чужу педагогічну діяльність.

Здобувач, який не виконав програму педагогічної практики з поважних причин, має право на повторне проходження практики.

Здобувачу, який не здав звітну документацію про проходження педагогічної практики, не виконав програму практики без поважних причин або отримав на захисті незадовільну оцінку, може бути надано право:

- перескладання практики за встановленою процедурою;
- проходження практики повторно за встановленою процедурою.

Здобувач, який отримав негативну оцінку під час захисту практики перед комісією, відраховується з вищого навчального закладу.

4.3. Критерії оцінювання виховного заходу

Здобувач одержує оцінку **відмінно (100)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої оформлений відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **відмінно (95)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої оформлений відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **відмінно (90)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне

цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої оформлений відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **добре (85)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **добре (80)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **добре (75)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам

соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), при цьому зроблена 1 помилка у цілеформуванні, конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **задовільно (70)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), при цьому зроблено більше 1 помилки у цілеформуванні, конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **задовільно (65)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), при цьому зроблено більше 1 помилки у цілеформуванні, конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; детально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **задовільно (60)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), при цьому зроблено більше 1 помилки у

цілеформуванні, конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; недетально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (55)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; правильне цілеформування (правильне розташування цілей виховного заходу відповідно компонентам соціального досвіду (основні і допоміжні цілі), при цьому зроблено більше 1 помилки у цілеформуванні, конкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; недетально прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і власне повний сценарій виховного заходу, викладений без будь-яких помилок (граматичних, технічних, смислових тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу за поданою кафедрою схемою;

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (35)**, якщо:

план-конспект залікового виховного заходу не містить усі необхідні (за зразком) елементи: обґрунтування актуальності вибору теми виховного заходу, доцільності вибору даної форми проведення виховного заходу для даної вікової категорії школярів; неправильне цілеформування, неконкретність цілей; етапи виховного заходу, тобто його план; необхідне обладнання, яке потрібне для проведення виховного заходу; використана педагогічна, художня, публіцистична, енциклопедична, довідкова та ін. література, список якої має до 3 помилок в оформленні відповідно вимогам Державного стандарту; не прописана підготовча робота до виховного заходу, де треба показати, наскільки широко були залучені до неї школярі (у підготовці виховного заходу мають брати участь усі члени учнівського колективу), активну діяльність кожного учня з підготовки виховного заходу, а також діяльність студента-практиканта з підготовки заходу та з організації діяльності школярів; і повний сценарій виховного заходу, викладений з помилками (граматичними, технічними, смисловими тощо); самоаналіз проведеного виховного заходу не за поданою кафедрою схемою;

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ МАГІСТРАНТИ

Контроль за проведенням практики має на меті виявлення та усунення недоліків і надання допомоги студентам щодо виконання програми практики.

Контроль здійснюється:

- керівником практики;
- завідувачами кафедр інституту;
- представниками відповідних деканатів.

Загальна оцінка з практики визначається сумою балів, отриманих за виконання всіх аспектів практики зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова та література) освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література). Психологія

Розгорнутий план конспект з української мови	Розгорнутий план конспект з української літератури	Виховний захід з фахової дисципліни з його самоаналізом	Загалом
35	35	30	100

Остаточне оцінювання результатів педагогічної практики:

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	незараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Педагогіка

Основна

1. Глазиріна В. М. Педагогіка сучасної школи: навч. посіб [для студ. пед. ВНЗ]. Донецьк: Норд-Прес, 2006. 193 с.
2. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 243 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка: підруч. Київ : Знання, 2007. 447 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ, 2005. 485 с.
6. Методика викладання іноземних мов: підручник. / Під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка. Київ: Академія, 2005. 385 с.

Додаткова

1. Добронравова І. С. Філософія та методологія науки: підручник. Київ : Київський університет, 2008. 223 с.
2. Педагогічна майстерність: підруч. / за ред. І. А. Зязюна. Київ: Вища шк., 1997. 212 с.
3. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. для магістрантів і аспірантів. Київ : Дивосвіт, 2006. 236 с.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/education/higher/higher
3. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/theory/780/>
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc
5. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>
6. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf>

Методика навчання української мови і літератури

Основна

1. Горошкіна О. М. Крок до викладацької майстерності: Педагогічна практика в магістратурі. Методичні рекомендації / О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна, Л. О. Попова. Луганськ : Знання, 2006. 28 с.
2. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя української мови та літератури / За ред. Г. І. Дідук. Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. 144 с.
3. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
4. Семенов О. М. Фахова практика вчителя-словесника: [навч. посіб.] / О. М. Семенов, Л. О. Базиль, Т. І. Дятленко. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2011. 496 с.

Додаткова

1. Горошкіна О. М. Педагогічна практика студентів (Українська мова). Методичні рекомендації / О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна, Л. О. Попова. Луганськ, 2003. 32 с.
2. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. посібник / В. Ф. Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
3. Коротєєва-Камінська В. О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект): навчальний посібник / В. О. Коротєєва-Камінська. К. : «Професіонал», 2006. 304 с.
4. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : навчальний посібник / О. М. Куцевол. – К. : Освіта України, 2009. – 464 с.
5. Маленицька О. А. Методика викладання української мови в середній і вищій школі: тестові завдання: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. А. Маленицька. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 280 с.
6. Методика викладання української літератури: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Українська мова та література» / Укл. О. А. Слижук. – Запоріжжя : ЗДУ, 2005. – 97 с.
7. Наукові основи методики літератури: навчально-методичний посібник / За ред. Волошиної Н. Й. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
8. Пархета Л. П. Методика викладання української літератури у ВНЗ : навчально-методичний посібник / Л. П. Пархета. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – 199 с.
9. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.: метод. посібн. / За ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

10. Потапенко О. І. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс : навч.-метод. посібник / О. І. Потапенко. – К. : Міленіум, 2006. – 332 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mova.info/>
2. http://www.glazova.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=72
3. Олександр Пономарів. Культура слова <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
4. Блог проф. Пономарева <http://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/>
5. Уроки державної мови <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
6. Журнал «Відкритий урок» http://osvita.ua/publishing/open_lesson/3684/
7. http://osvita-mk.org.ua/publ/gotuemo_navchalni_plani_na_2012_2013_n_r/1-1-0-232.
8. <http://abetka.ukrlife.org/chytanka.html> «Весела абетка» — інтернетова читанка.
9. Ірина Задніпрянець. Методика традиційного уроку. Самоаналіз уроку// <http://www.fiz-metodika.kiev.ua/phy-metodika/typ-trad-urok.doc>
10. Самоаналіз уроку як засіб підвищення рівня професійної компетентності вчителя// http://mmo.at.ua/_ld/0/65_qd0.doc
11. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
12. Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti?fbclid=IwAR2F1Uxo4P_n95xTRAqSc6rdqDOEcPyTombA32ImxPzGjHA_vzyXzA9s52Cg ; <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>